

Lietuvių liaudies pasaka

KURŠIUKAS

Lėlių vaidinimo scenarijus

Lėlės:

Kuršiukas – seno žvejo kuršio sūnus

Karalaitė – pamilusi jaujajį žveją

Karalius – svečios šalies valdovas,

Karaliaus patarėjas – nusprendęs bet kokia kaina prakalbinti kuršiuką

Senasis kuršis (tėvas) – pasakotojas vilkintis tautinį rūbą

I veiksmas

Pasisveikinęs su žiūrovai prisistato pasakotojas- **Senasis kuršis**:

SENASIS KURŠIS:

- Tikrai žinau, kad tiek vaikai, tiek ir suaugę mėgstate pasakas. Žinoma dabar pasakos persikėlusios į kompiuterius, planšetes, telefonus, o kai aš buvau mažas vaikas, jas girdėdavau iš savo tėvų ir senelių, o jie iš savųjų ir taip iš senų senų laikų pas mus atkeliavo daugybė gražių ir stebuklingų pasakų. O su jomis kartu atkeliavau ir aš, Senasis kuršis – Lietuvos pajūrio krašto žvejys. Vieną pasaką netrukus išvysite ir jūs. Ar tai pasaka? Dabar taip, o tuomet prieš daug daug metų buvo tikra istorija, tad kviečiu jus kuo greičiau susipažinti su jos herojais.

(scenoje ežeras, šalio jo Kuršiukas užsimetęs tinklą per pečius ruošiasi –žvejoti ir kalba)

KURŠIUKAS:

Pamok drauguži vėjau, kepurėms debesų

Pasupki mano valtį, ant ežero bangų.

Iš lyno pintą tinklą į gelmę paskandinsiu

Žuvelę auksažvynę į krantą išvadinsiu...

KURŠIUKAS (atsisuka į žiūrovus ir kalba):

- Šiandien vėl žvejosiu, kaip ir vakar, kaip ir prieš metus ir taip visą gyvenimą. Daugiau nieko ir nemoku, bet man patinka, aš laisvas žmogus - gamtos vaikas. Ech žuvelės, žuvelytės nagi visos pas mane (nuotaikingai meta tinklą). Vėjas matau man palankus, turėčiau sugauti neprastą laimikį (tyliai niūniuoja mėgstamą melodiją ir nemato, kad yra stebimas karalaitės)

KARALAITĖ (pavydžiai žiūri į vaikiną iš šalies ir sau tyliai kalba):

- Koks jis gražus, koks mielas ir švelnus. Aš jį taip pamėgau, kad kasdien vis ateinu juo pasigrožėti, o kad jis sutiktų mane vesti. Būčiau pati laimingiausia karalaitė pasaulyje (atsidūsta). Nieko jam nepagailėčiau. Paprašysiu senojo kuršio, kad leistų savo sūnui ateiti į pilį, o tuomet su juo pasikalbėsiu (aktorius valdantis lėlę karalaitę prieina prie pasakotojo ir gestai prašo kad leistų sūnui ateiti į pilį).

KURŠIUKAS (tuo metu džiugiai nusiteikęs):

- Gera dienele, bus soti vakarienė. Ir senam tėveliui ir gerajai motulei, visiems užteks!
Ačiū tau vėjau, ačiū tau ežere už jūsų dosnumą, kad vargšų neapleidžiate, kad visus maitini.
(Prisigaudęs žuvų išeina ir Kuršiukas. Pasakotojas keičia scenoje dekoracijas ir kalba)

SENASIS KURŠIS:

- Taip ir nutiko, kaip karalaitė žadėjo. Aš, kaip ir kiekvienas tėvas savo vaikui linkėdamas geros ir laimingos ateities, sutikau ir išleidau savo kuršiuką į pilį. O ten karalaitė ilgai jį įkalbinėjo. Visko žadėjo ir prašė likti pilyje. Šis nejuokais suglumo nuo tokių karalaitės žodžių. Nes buvo kilęs iš vargšų giminės, nieko neturėjo ir visai neišsimokslinęs buvo. Nemokėjo nei skaityti, nei rašyti, todėl

manė esąs netinkamas būti karalaitės vyru. Tačiau toji taip meiliai jį kalbino ir pažadėjo visko išmokyti, pasamdyti geriausius mokytojus, kad tik kuršiukas būtų jos. Ir jis sutiko.

KARALAITĖ (laiminga ir patenkinta jam kalbėjo):

- *Aš tave valgydinsiu kaip karalaitį, rūpinsiuosi tavim, leisiu lankyti geriausias mokyklas. Tu išmoksi įvairiausių gudrybių. Būsi išmintingas ir tapsi mano vyru.*

SENASIS KURŠIS:

- *Kuršiukui tai patiko ir jis ilgam liko pilyje. Viskas klostėsi kuo puikiau. Mokslai žvejui sekėsi, nes turėjo gerą galvą ir visi mokytojai juo labai dėmėsi. Karalaitė jį dar labiau mylėjo, o kuršiukas mylėjo ją. Kuomet jis sulaukė vyriško amžiaus jiedu iškėlė vestuves.*

II veiksmas

(Karaliaus pilis. Scenoje kuršiukas ir karalaitė. Skamba puotos muzika, sukasi šokdami jaunieji, skamba juokas)

KARALAITĖ:

- *Dovanoju tau šį išrašyta žiedą, tokio kito niekur nėra. Kad ir kur bebūtum, kad ir ką bedarytum tegu šis žiedas tau primins mane.*

KURŠIUKAS:

- *Niekada jo nenumausiu, nebent tai būtų ne mano valia.*

SENASIS KURŠIS:

- *Dar ilgai pilyje skambėjo muzika, visi šoko iki paryčių (skamba šventinė muzika, vyksta puota, scenoje šoka karalaitė ir kuršiukas. Žiūrovai taip pat įtraukiami į šokį).*

(niekas nepastebi, kad šurmulyje dingsta kuršiukas. Muzika baigiasi, viskas nurimsta, išsigandusi karalaitė blaškosi po pilį, ji neranda savo jaunikio. Kviečia visus į pagalbą ir siūnčia ieškoti savo vyro).

KARALAITĖ:

- *Šen, visi greičiau šen! Kokia nelaimė, kokio nelaimė! Dingo kuršiukas, kas nutiko, gal priešai jį pagrobė. Tučtuojau siųskite žvalgus jo ieškoti, aplankykite visas kaimynines karalystes, bet sugrąžinkite man vyrą.*

SENASIS KURŠIS (priėjęs prie karalaitės guodžia ją šluostydamas nosinaite akis):

- *Skambus juokas ir linksma muzika pilyje pavirto raudomis ir liūdesiu. Niekas nežinojo kur dingo jaunikis. Kariai grįžo tuščiomis... (karalaitė dingsta iš scenos. Keičiama scenografija. Žaižaruoja mėlyna šviesa kuri simbolizuoja jūros mirgėjimą, tolumoje pilis).*

SENASIS KURŠIS:

- *Na, o kuršiukas buvo seniai sumanęs laivu apkeliauti svečias šalis, pažinti platųjį pasaulį ir tapti tokio pat kaip ir jo mylimoji, garbingu ir turtingu. Pasiekęs tolimą kraštą pasidavė į nelaisvę tos šalies karaliui. Jam tarnavo, buvo doras ir darbštus. Dėl savo grožio ir doros elgesio buvo visų mylimas, todėl netrukus pietavo su karaliumi už vieno stalo. Tik nuo atvykimo nepratarė nei vieno žodelio. Tai karaliui kėlė didelį nerimą, apie atvykėlį jis nieko nežinojo ir niekaip nepatikėjo, kad toks protingas žmogus gali būti vargeta nebylys. Nutarė jį bet kokia kaina prakalbinti. Sukvietė tarnus ir prašė pagabos, tačiau jokie būdai negelbėjo. Tada karalius pasikvietė vyrausiąjį patarėją.*

(scenoje karalius ir patarėjas)

KARALIUS:

- *Mano pilyje tu pats protingiausias, aš jau nebeišmanau ko imtis ir kaip prakalbinti tą svetimšalį. Jei jis nebūtų nebylys aš už jo ištekinčiau savo dukrą ir jis išmintingai valdytų mano karalystę, o aš galėčiau atsipūsti nuo kasdienių rūpesčių.*

PATARĖJAS:

- *Žinoma, mano karaliau, jūs man leiskite jį parsivesti namo vienai parai, aš žinau kaip jį prakalbinti.*

KARALIUS:

- *Sutinku, bet jei po paros jis vistiek nekalbės – galva lėks nuo tavo pečių, o dabar eik...*

(karalius lieka vienas)

KARALIUS:

- *Ir atsitik tu man taip...na jeigu jis kalbėtų, tai tikrai sutikčiau perleisti jam savo valdžią ir dar dukrą į žmonas atiduočiau, o dabar...ai ai ai...ir ką gi su nebyliu daryt? Į karalius toks netinka, niekur netinka..niekur...*

(karalius išnyksta, scenoje patarėjas atisveda kuršiuką ir bando jį prakalbinti. Vyksta veiksmas, kuriame kuršiuką kausto grandinėmis, gąsdina artyn kišdamas gyvates, sako atiduosiąs į liūto nasrus)

PATARĖJAS:

- *Prakalbinsiu aš tave svetimšali, netikiu, kad tu būdamas toks protingas esi nebylys. Turbūt esi koks apsimetėlis ir tykaisi mus nuskriausti. Pririšiu tave prie seno qžuolo ir varnai iškabins tau akis..(visaip gąsdin)*

PATARĖJAS:

- *O tai kietas riešutėlis pasitaikė, neįau man reiks per jį atsisveikinti su savo galva...*

PATARĖJAS:

- *Paklausyk, sustiarkime gražiuoju, tu man aš tau...ir gyvenam draugiškai, a?? Tu kalbi aš tyliu, tu karalius, aš lieku su galva. Pasakyk kas tu toks, ir tau nieko už tai nebus... nors žodelį žodelyti*

PATARĖJAS:

- *Na, jei ne tai ne, tuomet atimsiu iš tavęs žiedą, kelionėje man prireiks pinigų (numauna nuo piršto žiedą). Reikia sprukt iš šalies, nes jau greit ateis manęs ir mano galvos. O aš su ja visai nenoriu atisveikinti. Sėsiu į laivą ir plauksiu į kitą šalį, ten apsimesiu kitu žmogumi, manęs niekas neatpažins, taip išsaugosiu savo galvą (sprunka palikęs pažemintą kuršiuką. Kuršiukas lėtai keliiasi, Senasis kuršis jam padeda ir jis pasitraukia iš scenos).*

II VEIKSMAS

(Mirga jūros vanduo, patarėjas nieko neįtardamas atvyksta į kuršiuko gimtąją šalį. Ten tampa muzikantu ir netikėtai susitinka jo žmoną, karalaitę)

KARALAITĖ:

- *Kokia graži melodija, pagrok dar, aš tau sumokėsiu. Ji man primena mano laimingas dienas (priėjusi arčiau pastebi ant jo piršto savo žiedą, kurį dovanojo savo mylimajam ir sako jam)*

KARALAITĖ:

- *Koks keistas nejprastas žiedas, parduok man jį. Aš gerai sumokėsiu.*

PATARĖJAS (patenkintas atiduoda jai žiedą):

- *Aš neturtingas žmogelis atvykęs iš tolimos šalies, pinigai man pravers, imkite ponias, prašom.*

KARALAITĖ (klausinėja jį toliau)

- *Sakyk, iš kur tu atvykai muzikante, kokie vėjai tave atpūtė į mūsų kraštą, ar ilgai žadi čia pasilikti?*

SENASIS KURŠIS (prieina prie scenos):

- *Ir muzikantas, kadaise buvęs karaliaus patarėjas, viską kuo smulkiausiai jai papasakojo. Kad matė ir pažino tokį nekalbantį žmogų. Kuris esąs labai protingas ir išmintingas, bet niekas nežino iš kur jis ten atsirado. Pasakojo, kad karalius nori jį pasilikti ir padaryti sosto valdytoju. Karalaitė suprato, kad tai jos vyras, jos kuršiukas. Todėl nieko nelaukdama susiruošė į tolimą kelionę. Apsimete kuklia kuršių krašto mergina, kad niekas nepažintų ir išvyko.*

(skamba muzika, mirga vanduo (šviesų efektai) girdisi karalaitės balsas: „Aš keliauju pas tave kuršiuk, surasiu ir išlaisvinsiu tave iš vergijos. Nesvarbu, kad ir kas benutiktų mes vėl būsim kartu. Ar girdi maneee...???)

III veiksmas

(svečioje šalyje, karaliaus pilyje pasirodo karalaitė jos galvos nepuošia karūna, ji kalba su karaliumi)

KARALAITĖ:

- *Valdove, priimk mane į savo pilį, aš dirbsiu visokius darbus, tik priimk, meldžiu.*

KARALIUS:

- *Tu tokia daili, net nepanaši į vargetą. Tebūnie, manau tiksi į dragiją mano žmonai karalienei, eik pas ją ji tau suras veiklos.*

(Karalaitė padėkoja karaliui. Pasirodo pasakotoja)

SENASIS KURŠIS:

- *Karalienės globoje jaunoji karalaitė dirbo įvairiausių darbus, siuvo drabužius, siūvinėjo karalienės aprėdą. Toji pamačius jos dailius darbus ja labai džiaugėsi, o dėl josios išminties ir gražaus elgesio labai pamėgo ir tapo geromis bičiulėmis. O karalaitė vis laukė momento kada pamatys savo mylimąjį. Ir sulaukė, tik niekam nei žodeliu neužsiminė, kad tai jos vyras. Kartą karalius prasitarė, kad jau seniai pilyje turi tarną, kuris nekalba ir niekaip jam nepavyksta jo prakalbinti. Nudžiugusi karalaitė tuoj pasisiūlė pagelbėti ir pagydyti nebylį. Vilties netekęs įnoringas karalius sutiko, bet įspėjo, jei nepavyks iki ryto prakalbinti svetimšalio, ją gyva sudegins ant laužo. Ji sutiko su visom sąlygom, kad tik būt su savo vyru.*

(Jai atveda kuršiuką. Ji bando jį kalbinti, pasakodama savo sunkiai išgyventų metų istoriją).

KARALAITĖ:

- *Žiūrėk, kaip aš tave mylėjau ir vis dar myliu ir dėl tavęs taip toli atkeliavau, kad tik dar kartą su tavim susitikčiau ar nors tave pamatyčiau. Ar tau viskas tik niekai, ar tu manęs visai nesigaili, kad aš iš meilės dėl tavęs tiek baimės ir vargų iškentėjau? Argi tu ir tada jokio gailesčio man nejaustum, kad aš dėl tavęs mirti turėčiau? Jei tu rytoj nešnekėsi, aš būsiu gyva sudeginta. Jei tu tyli, tai mano likimas nuspręstas...*

SENASIS KURŠIS:

- *Kuršiukas tik žvelgė į savo mylimąją ir tylėjo. Nepratarė nei žodžio. Ryto metą, karaliaus paliepimu miesto aikštėje buvo sukrautas didelis laužas. Visi ruošėsi karaliaus nuosprendžiui. Buvo liūdna.*

KARALIUS:

- *Atveskite svetimšalę. Tučtuojau.*
(scenoje pasirodo karalaitė. Jai ant pečių juoda skraistė, tai nuosprendžio ženklas)
- *Na, sakyk, tai tau taip pat nepavyko jo prakalbinti, Tu mane nuvylei, dabar būsi sudeginta ant laužo. Už karaliaus valios nevykdymą skiriama mirties bausmė. Uždekite laužą!*
(scenoje pradeda švytėti ryški šviesa imituodama liepsnas, tačiau netrukus į sceną įpuola kuršiukas ir stoja prie karalaitės)

KURŠIUKAS:

- *Nedarykit prašau jai jokios skriaudos, tai mano pati! Mano Mylimoji!*

SENASIS KURŠIS:

- *Visi žmonės sujudo, sukrito nustebę, rankomis ploti pradėjo (rodo žiūrovams ploti), pasigirdo džiaugsmo šūksniai (prašo džiaugsmingai šūkauti). Karalius negalėjo patikėti, kad jo mylimas vergas moka kalbėti. Bet tikrai nesuprato kodėl taip įvyko. Ir tie du turėjo visą savo istoriją karaliui papasakoti. Nagi nagi pasakokit...(ragina juos)*

KURŠIUKAS:

- Aš visai iš menkos giminės ir prastas žmogus buvau, tai maniau, kad karališkos giminės ir visų kitų aukštų ponų būsiu peikiamas ir per nieką laikomas, todėl ir pabėgau. O kadangi dabar taip atsitiko, kad aš savo pačią iš didžios nelaimės ir nuo mirties išgelbėjau, o ji taip pat patyrė vargo, tai dabar manęs niekad nepapeiks, ir aš vėl mielai noriu jos vyrų būti.

SENASIS KURŠIS:

- *Karalius didžiai džiaugėsi ir, juodu turtingai apdovanoję, liepė su savo laivais namo pargabenti. Džiaugiausi ir aš savo kuršiuką matydamas didžiai laimingu. (scenoje mirga šviesos, skamba smagi muzika, pasirodo laivas, visi išlydimi namo).*

LĖLĖS (moja žiūrovams):

- *Likit sveiki, ir gyvenikt kaip pasakoj! Ilgai ir laimingai!!!*
-